Stockholms läns landsting

Finanslandstingsråd
*Torbjörn Rosdahl (M)*

**INTERPELLATIONSSVAR**

LS 1403-0320

## Svar på interpellation 2014:6 av Helene Hellmark Knutsson (S) om revisorskritiken av bristande kontroll av antalet vårdplatser

Helene Hellrmark Knutsson (S) har ställt följande frågor angående antalet vårdplatser i landstinget:

- Vilka är dina slutsatser av revisorskritiken?
- Hur kommer du att agera för att öka antalet vårdplatser inom landstinget?
- Vad är skälet till att de utlovade vårdplatserna i 2010 års revision inte har tillkommit?
- Vilka brister i styrningen har du identifierat som ägare och hur kommer du att åtgärda dessa?
- Hur planerar du att behålla personalen under omställningsfasen i genomförandet av FHS?
- Hur kommer kompetensförsörjningen säkras i framtidens hälso- och sjukvård?

Som svar vill jag anföra följande:

Landstingsrevisorerna har ett mycket angeläget uppdrag i att granska landstingets olika verksamheter. Revisionsrapporter överlämnas alltid till berörda nämnder för att dessa ska ha möjlighet att avge ett yttrande. Den 4 mars beslutade landstingsstyrelsen att avge ett yttrande över rapport 5/2013 "Tillgång på vårdplatser – Styrningen på landstings- och sjukhusnivå". I svaret angavs bland annat:

"I motsats till revisorerna konstaterar vi att det bedrivs ett omfattande strategiskt arbete kring kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Sedan ett antal år har landstinget erbjudit sjuksköterskor utbildning inom bristspecialiteter med studielön, och extra resurser har tillförts för att tillskapa fler AT- och ST-läkartjänster. En stor lönesatsning görs på specialistsjuksköterskor och biomedicinska analytiker för att tydliggöra den individuella och differentierade lönesättningen och stärka akutsjukhusens attraktionskraft som arbetsgivare. För närvarande breddinförs ett nytt IT-baserat verktyg,

*Postadress*
Box 22550
104 22 STOCKHOLM

*Besöksadress*
Landstingshuset
Hantverkargatan 45

*Telefon*
08-737 25 00 *(vx)*

som ytterligare ska stödja landstingets och verksamheternas arbete med strategisk kompetensplanering."

En av huvudfrågorna i landstingets arbete med framtidens hälso- och sjukvård (FHS) är kompetensförsörjning. Ett flertal olika aktiviteter och projekt bedrivs för att säkra och förbättra planeringsunderlag och utveckla styrningen. Bland annat pågår införandet av landstingets modell för kompetensplanering, KOLL, i landstingets verksamheter. Vid årsskiftet var 45 verksamheter inom sju förvaltningar och bolag i införandeskede eller förvaltning av modellen. I enlighet med anvisningar från landstingsfullmäktige har varje förvaltning och bolag lämnat in en personal- och kompetensförsörjningsplan. Särskilda rekryteringsbehov, kompetensgap samt behov av landstingsövergripande insatser har beskrivits. Även pågående aktiviteter och åtgärder har redovisats.

Att alltid ha rätt antal bemannade vårdplatser inom rätt specialisering utifrån patienternas skiftande vårdbehov är en utmaning för sjukhusen. Det finns oftast lediga vårdplatser. Problemet är att det inte alltid finns tillgängliga vårdplatser inom rätt specialisering. På kort sikt löser man detta genom att antingen ha för många patienter på en avdelning eller så läggs patienter på andra avdelningar som har en annan specialisering. I båda fallen finns risk att patienten inte får den bästa möjliga vården. Dessa risker har alltid funnits inom sjukvården men sedan 2013 mäts disponibla vårdplatser, överbeläggningar och utlokaliseringar på alla sjukhus i hela Sverige. Uppföljningen av överbeläggningar presenteras av Sveriges kommuner och landsting (SKL) och finns att läsa på www.skl.se. Resultatet för Stockholm är något bättre än genomsnittet för Sverige, men det är fortfarande för många överbeläggningar och dessa måste minska.

Problem med överbeläggningar inom sjukvården har alltid funnits. På kort sikt handlar det om rätt bemanning och på lång sikt handlar det om investeringar i lokaler och utbildning av fler medarbetare med rätt kompetens. Rekordstora investeringar genomförs nu för att bygga nya moderna vårdplatser, nya akutmottagningar och nya operationssalar. I underlagen till landstingsfullmäktiges budget står att läsa: "Sammantaget leder antagande om vårdbehov, kapacitet och byggnadsplanering till en utbyggnad av knappt 900 vårdplatser fram till och med 2018, fördelat på ca 220 vårdplatser på akutsjukhusen och 650 på sjukhus med specialistvård. Utöver detta tillkommer nya vårdplatser planerade och initierade av andra aktörer."

Formuleringen utgår från de investeringar som är beslutade och påbörjade i landstinget. Investeringarnas genomförs för att bygga en infrastruktur så att landstinget även i framtiden ska kunna ge alla

människor i stockholmsregionen en bra sjukvård samtidigt som regionen växer och invånarna lever allt längre.

Det är viktigt att medarbetarna känner sig delaktig i det stora förändringsarbete kring Framtidens hälso- och sjukvård som pågår. Att vi nu har avsiktsförklaringarna som drar upp riktlinjerna för vilken vård som ska bedrivas var gör det enklare att föra en mer konkret diskussion med medarbetarna och ge dem besked med rimlig framförhållning. Många av våra medarbetare ser också fram emot att få Framtidens hälso- och sjukvård på plats och ser det som något naturligt att byta arbetsgivare eller arbetsplats.

Landstinget bedriver ett strategiskt och långsiktigt arbete för att säkra kompetensförsörjningen till hälso- och sjukvården i Stockholms län på både kort och lång sikt. Arbetet leds från landstingsstyrelsens förvaltning men sker i nära samarbete med hälso- och sjukvårdsförvaltningen och verksamheterna.

Kompetens och ansvarstagande ska löna sig och det ska vara möjligt att utvecklas i sitt arbete och därmed få högre lön. Lönespridningen ska vara stor, men skälig och kopplad till medarbetarnas arbetsinsatser. Här tycker jag att verksamheterna inte helt har lyckats med sitt uppdrag och det kan vara en förklaring till en onödigt stor personalomsättning bland sjuksköterskor. Därför gör Alliansen också en extra satsning på sammanlagt 118 miljoner kronor för att öka lönespridningen för vissa specialistsjuksköterskegrupper, barnmorskor och biomedicinska analytiker på akutsjukhusen under 2014 och 2015.

I grunden behöver dock fler sjuksköterskor utbildas. I höstas presenterade Alliansregeringen en utbyggnad av utbildningen i Stockholm, med 240 platser och nu kommer alltså ytterligare en satsning: 150 fler barnmorskor och 400 fler specialistsjuksköterskor per år ska utbildas.

En del av landstingets arbete för att säkerställa den långsiktiga kompetensförsörjningen har varit att upphandla specialistsjuksköterskeutbildningar som komplement till de ordinarie utbildningsplatserna som inte räcker för att täcka regionens behov. Satsningar på fler AT- och ST-tjänster för läkare görs också. Utvecklingen av vilka olika yrkesgrupper och specialiteter som det kan komma att bli brist på framöver följs noggrant för att beställningar av utbildningsplatser och ST-tjänsterna ska kunna anpassas utifrån kommande behov.

Insatser för att locka ungdomar till utbildningar inom hälso- och sjukvården sker kontinuerligt, till exempel genom traineeplatser och

nu senast genom en satsning på introduktionsanställning som riktar sig mot unga som har en vård- och omsorgsutbildning men inte har kunnat skaffa sig yrkeserfarenhet.

Därutöver arbetar landstinget som arbetsgivare för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla personal. Det är dock respektive verksamhet som ansvarar för att ha tillräcklig bemanning för att uppfylla sitt uppdrag.

Jag har själv tagit initiativ till egna ägarträffar med sjukhusledningarna för att få en egen uppfattning om problem och möjliga lösningar. Exempelvis har en projektgrupp initierats med uppgift att se över möjligheten att skapa ett nytt patientflöde mellan bland annat Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB och Dalens sjukhus.

Andra projekt syftar till att förändra arbetssätt. Ett exempel på detta är ett initiativ kopplat till operationskapacitet och vårdplatser. För att frigöra vårdplatser arbetar sjukhusen med att öka andelen dagkirurgi. Det gör det möjligt för patienterna att inte behöva ligga inne på sjukhuset och frigör samtidigt vårdplatser. Då ökas möjligheten till fler vårdtillfällen för varje disponibel vårdplats, en produktivitetsökning med andra ord.

Viktigast av allt tror jag ändå är att Karolinska har fått ett nytt huvudavtal att arbeta ifrån 2014 som ger bättre ekonomiska incitament att bemanna alla vårdplatser. Om det är någonting jag har lärt mig under alla år så är det att ekonomiska incitament är ett kraftfullt styrverktyg.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Stockholm den 28 april 2014.

Torbjörn Rosdahl (M)